

Syysseminaari 5.-6.11.2019 Hämeenlinnassa

Aurinkoisena mutta viileänä marraskuun aamuna joukko sisäisiä tarkastajia ja muita toimintavarmuusasiantuntijoita suuntasi Hämeen sydämeen, Hämeenlinnaan, alan joka syksyiseen tapaamiseen. Luvassa olisi taas monipuolinen kattaus alan viimeaikaista kehitystä ja uusia näkökulmia tutumpiinkin kysymyksiin.

1 Aamukahvitarjoilu

Heti seminaarin aluksi Sitran **Eeva Hellström** ravisteli meitä ulos vanhoilta laduilta paljastamalla, ettei megatrendien itse asiassa odoteta aiheuttavan merkittäviä yllätyksiä. Yllätykset piilottelevat pikemmin heikkojen signaalien takana, tai niihin saattaa päästä luomaan silmäyksiä erilaisten utopioiden kautta.

2 Eeva Hellström

Itseeni teki suurimman vaikutuksen väite, että monimutkaisessa toimintaympäristössä johtajan tehtävänä ei itse asiassa ole *hallita* organisaatiota vaan heilauttaa se ulos uriltaan, jotta se pystyisi itseohjautuvasti löytämään uusia tasapainotiloja.

Lukuvinkiksi Eevan esityksestä jäi hänen mainintansa Sitran vajaa vuosi sitten julkaisemasta oppaasta "Ilmiölähtöisen suunnittelun työkalupakki". Työpaperi on saatavilla Sitran kotisivuilla, ja se tarjoaa työvälineitä kompleksisten, poikkihallinnollisten ilmiöiden hahmottamiseen.

Sisäisten tarkastajien ja toisen valvontalinjan toimijoiden – riskienhallinnan, compliancen, laadunvalvonnan, turvallisuuden ja muiden – välillä tarvittava yhteistyö tuli esille useammassakin puheenvuorossa. Ilmarisen **Mikko Alftan** kertoi GRC- eli Governance, Risk management ja Compliance -tietojärjestelmähankkeen toteutuksesta. Analyysin erilaisista näkökulmista huolimatta tiedon tarpeet ja tietojen lähteet saattavat olla hyvinkin yhdenmukaiset. Kun lisäksi tietojen käyttäjät hallituksessa ja tarkastusvaliokunnassa voivat saada eri alueiden tuottamat, samaa lopputarkoitusta palvelevat raporttipaketit eri toimintojen koordinoimina kokonaisuuksina, sekä käyttäjien tyytyväisyys että heille tarjottavan kokonaiskuvan laatu paranevat merkittävästi.

3 Mikko Alftan

Myös kokenut tarkastusammattilainen **Leena Kallasvuo** korosti yhteistyön merkitystä vaikuttavuudelle. Sisäinen tarkastaja on asemassaan riippumaton, mutta riippumattomuutta ei koskaan saisi käyttää tekosyynä vastuun väistämiseksi tai eristäytymiseksi.

4 Leena Kallasvuo

Vincit Oyj:n talousjohtaja **Niklas Wasenius** maalasi tarkastajayleisön silmien eteen itseohjautuvan organisaation käsitteen, joka haastaa perinteisempään tarkastajamaailmankuvaan vankasti kuuluvan prosessi- ja kontrolliarkkitehtuurin. Itseohjautuvassa toimintamallissa sääntöjen määrä on vähäinen, ja toimintaa ohjaa pieni keskeisten periaatteiden joukko. Omasta puolestani arvostan tällaisessa rakenteessa erityisesti sen jäsenille tarjottua vapautta ja vastuuta arvioida omia päätöksiään suoraan suhteessa yrityksen tavoitteisiin ja muihin yrityksessä toimiviin. Taloushallinnon ja ehkä myös sisäisen tarkastajan kannalta haastavaksi itseohjautuvuus muodostuu tietenkin silloin, kun organisaatio kasvaa. Suuremmassa organisaatiossa sisäinen koheesio ja sosiaalinen kontrolli liudentuvat, ja lisäksi sen toimintaan kohdistuu täsmällisemmin määriteltyjä ulkoisia sääntöjä. Vaatii epäilemättä luovuutta sovittaa yhteen sääntömaailma ja itseohjautuvuusmaailma niin että molempien hyvät puolet saadaan säilytettyä.

Myös vastuullisuutta käsiteltiin eri näkökulmista. Ehkä vahvimmin omaa hälytysneisyyden astettani nosti Deloitte Suomen **Jouni Viljasen** puheenvuoro kumppani- ja toimittajaverkostoihin liittyvien riskien hallinnasta. Erityisesti sellaisille organisaatioille, joiden toiminta perustuu niiden luotettavaan ja vastuulliseen yrityskuvaan, ei riitä se, että oma organisaatio ja omat toimintatavat pidetään moitteettomina. Yhtä lailla julkisuudessa voi joutua maineellaan kantamaan vastuun siitä, millaisten yhteistyökumppaneiden kanssa on päättänyt toimia. Lisäksi tällaiset yhteistyökumppanit voivat olla huomattavan syviä. Myös etiikan ja organisaatiokulttuurin suhteesta puhunut **Henrika Franck** ja yritys vastuun suomalaisia ilmenemismuotoja tutkinut **Laura Olkkonen** jättivät esityksessään kytemään lukuisia ajatuksia kotitoimistolle.

5 Henrika Franck

Niin kuin monesti aikaisemmin, niin nytkin: läppäriä pakatessa ja muistiinpanoja kootessa tuntui taas kerran siltä, että to-do-listalle oli tullut läjäpäin uusia asioita, aloitteita ja ideoita sovellettavaksi omassa työssä ja omassa organisaatiossa. Ylivoimaisesti vahvin tunnemuistijälki jäi kuitenkin ainakin minulle Pörssisäätiön **Sari Lounasmeren** innostuneesta ja innostavasta puheenvuorosta. Selvästikin sisäisen tarkastuksen on mahdollista tuottaa ylimmälle johdolle niin hyötyä kuin sitä paljon puhuttua lisäarvoakin niin paljon, että sen synnyttämällä positiivisella energialla voi villitä kokonaisen salillisen sisäisiä tarkastajia.

6 Sari Lounasmeri

Pertti Ukkonen

CIA, CCSA

kirjoittaja on Suomen Pankin vanhempi asiantuntija, joka on hiljattain palannut 25 tarkastajavuoden jälkeen kolmannelta valvontalinjalta takaisin toiselle.